

187

H. Conscience

FLANDERSKÝ LEV

Přeložil Jar. Jos. Svoboda

Romány Lidových listů

1935

I.

Rudé jitřní slunce objevilo se na východě a bylo ještě zahaleno závojem nočních oblaků, ale sedmibarevný jeho obraz odrazil se již v každé kapce rosy; mokrá mlha visela ještě v hustých závějích na vrcholcích stromů.

Zástup rytířů cválal mlčky polmi rousellarskými. Řinčení jejich zbraní a dusot koní děsil obyvatele lesů, neboť každou chvíli vyskočil jelen v nízkého lesíka a pádil pako vichr před hrozícím nebezpečím.

Oděvy a zbraně rytířů byly tak nádherné, že na první pohled viděl každý, že jsou mezi nimi hrabata a ještě vznešenější páni. Hedvábné kabátce splývaly jim s ramenou a postříbřené přilbice s modrými a zlatými péry pokrývaly jejich hlavy. Jejich rukavice byly pokryty železnými šupinami a nákolence, ozdobené zlatem, zářily jasně v ranním slunci.

Ačkoliv výstroj rytířů nebyla válečná, bylo patrné, že pamatovali i na ochranu proti nepřátelům, poněvadž pod kabátci měli paže opatřeny pancéři. Těžké meče visely jim u sedel a zbrojnoši nesli za svými pány mohutné štíty. Na prsou každého rytíře byl vyšit jeho znak.

Jitřní chlad vzal jim veškerou chut k řeči a vlhký noční vzduch tížil jim oční víčka; s námahou jen bránili se spánku.

Před nimi kráčel mladý muž. Na široká ramena splývaly mu dlouhé a vlnité vlasy; pod obočím blýskaly se mu modré a lesknoucí oči a mladý vous ka-

KNIHOVNA JANA PALACHA
FILOZOFICKÁ FAKULTA UK V PRAZE
Inv. č.: CS 06999 / 2014

deřil se mu na bradě. Na sobě měl vlněnou kazajku s opaskem a jedinou jeho zbraní byla dvoječná dýka v kožené pochvě.

Jeho obličej prozrazoval, že mu společnost, kterou vede, není příjemná. Postavy byl vysoké a neobyčejně silné a krácel tak rychle, že mu koně sotva stačili.

Pojednou zakopl kůň jednoho z rytířů o pahýl poraženého stromu a upadl. Rytíř narazil prsy na koňův krk a div nevypadl se sedla.

»Co pak je to?« křikl francouzsky. »Kůň pode mnou spí.«

»Pane ze Chatillonu,« usmál se jeho soused, »o tom, že jeden z vás dvou spí, jsem přesvědčen docela jistě.«

»Ještě se radujte z mé nehody, vy posměváčku!« zvolal Chatillon. »Já jsem nespal. Už dvě hodiny marně vyhlížím ty zlořecené věže, které se čím dále tím více snad vzdalují. Člověk by se ale spíše dočkal šibenice nežli dobrého slova z vašich úst.«

Ostatní rytíři se zatím srdečně smáli a všichni se najednou probudili ze svého tichého zasnění.

Když viděl Chatillon, jehož kůň opět povstal, že smích neustává, vzplál hněvem a vrazil zvířeti špičaté ostruhy do slabin. Kůň se vzepjal a letěl jako šípka mezi stromy. Asi po stu krocích narazil na silný dub a zhroutil se raněn k zemi.

Štěstím Chatillonovým bylo, že při nárazu spadl nebo snad vyskočil se sedla na stranu; přesto však se zranil na boku a zůstal ležeti bez hnutí.

Když k němu ostatní dojeli, seskočili a zdvihali jej. Onen, který se mu dříve smál, měl o něho, jak se zdálo, nyní největší starost a jeho obličej prozrazoval pohnutí.

»Drahý Chatillone,« vzdychal, »lituji vás opravdově a prosím o prominutí svých nerozvážných slov.«

»Dejte mi pokoj,« řekl Chatillon a snažil se vyrvati z rukou svého druha, »já ještě nejsem mrtev, pánové! Myslíte, že mne Saracénové ušetřili proto, abych tu v lese zašel jako pes? Ne, díky Bohu, já ještě žiji! A vy, St. Pole, musel byste se káti za své výsměšky, kdybych se vám chtěl pomstít!«

»Upokojte se,« chlácholil ho St. Pol. »Pro Boha, vždyť jste raněn, bratře; krev vám prosakuje krunýřem.«

Chatillon pozdvihl pravou ruku a viděl, že má trnem roztrženou kůži.

»To nic není,« upokojil se, »ale myslím, že nás ten Vlám schválně vedl touto začarovanou cestou! Chci se vsadit a přijít o své jméno, nepověsím-li jej tady na ten dub!«

Vlám, který tato slova slyšel, ale tvářil se, jako by francouzsky nerozuměl, díval se Chatillonovi směle do očí.

»Pánové,« volal rytíř, »podívejte se na toho chlapa, jak se na mne dívá! Pojď sem, ty lumpe, ke mně blíže!«

Mladík se zvolna přiblížil a nespouštěl při tom oči s rytíře. Jeden z pánů odstoupil mezi stromy a dával na jevo, že se mu tato scéna nelíbí.

»Řekni mi,« vyzval Chatillon mladíka, »proč nás vedeš takovou cestou a proč jsi nás neupozornil na ten poražený strom!«

»Pane,« odpovídal Vlám špatnou francouzštinou, »jiné cesty k zámku Wynendachu neznám a nevěděl jsem, že vaše milost ráčí ještě v tuto dobu spát.«

»Drzý muži!« vykřikl Chatillon, »ty se mi posmíváš? Hola, zbrojnoši! Svažte mi toho chlapíka, aby si na něm krkavci pochutnali!«

Na tváři mladíkově zahrál úsměv a hluboká červeň v obličejí byla vystřídána bledostí.

»Pověsit Vláma?« mumlal. »To si ještě počkáš!«

Poté ustoupil několik kroků, postavil se zády ke stromu, natáhl ruce až k ramenům a vytáhl z pochvy lesklou dýku. Svaly jeho paží byly napnuty a jeho obličej měl výraz lva. »Běda tomu, kdo se mne dotkne!« zvolal mocným hlasem. »Na mně si flanderští krkavci nepochutnají; ti mají raději francouzské maso!«

»Chopte se ho, vy holobrádci!« zařičel Chatillon na zbrojnoše. »Na něj!«

Někteří z okolostojících rytířů snažili se Chatillona upokojiti, ale většina z nich ho ještě povzbuzovala.

V tom se přiblížil onen rytíř, který stál několik kroků opodál v hlubokém přemítání. Jeho oděv i výzbroj byly mnohem nádhernější nežli ostatních rytířů, na prsou měl ve znaku vyšity tři zlaté lilie v modrém poli pod hraběcí korunkou jako znamení, že je z královského rodu.

»Zadržte!« křikl s přísnou tváří na zbrojnoše a obraceje se k Chatillonovi, řekl mu: »Pane! Zdá se, že jste zapomněl, že jsem obdržel Flandry od svého bratra, krále Filipa, jako léno. Tento Vlám je mým vasalem, patří mně a vy nemáte práva na jeho život.«

»Může se mi tedy takový chlap posmívat?« zeptal se Chatillon zlostně. »Skutečně, hrabě, tomu nerozumím, proč dáváte vždycky přednost obyčejnému člověku před šlechticem! Má se tedy ten Vlám vychloubat tím, že se beztrestně posmíval francouzskému rytíři? Řekněte sami, pánové, zda si nezasloužil smrt!«

»Pane de Valois,« odvětil St. Pol, »popřejte mému bratru to malé zadostiučnění, aby viděl toho Vláma viset! Co záleží Vaší královské Výsosti na životě toho tvrdohlavce?«

»Poslyšte, pánové!« pravil hněvivě Karel de Valois. »Vaše řeči mi nejsou naprosto příjemné a proto na koně, poněvadž jsme ztratili příliš mnoho času!«

»Pojďte, Chatillone,« bručel St. Pol, »sedněte si na koně svého štítonoše a pojedeme! Pan z Valois je velikým přítelem lidu.«

Zbrojnoši zasunuli zatím meče do pochev a přiváděli svým pánům koně.

»Jste hotovi, pánové?« zeptal se Valois. »Jedeme, prosím, abychom nepřišli příliš pozdě na hon. Ty, vasale, pojď tady vedle mne! Jak daleko je ještě do Wynendaelu?«

Mladík sňal uctivě čapku, uklonil se svému zachránce a pravil: »Ještě malou hodinku, milostivý pane.«

»Já tomu člověku nedůvěřuji,« ozval se St. Pol.

»A já jsem téhož mínění,« připojil se kancléř Pierre Flotte.

»Už vím, kdo to je,« prořekl Chatillon. »Neslyšeli jste ještě nikdy o tkalci Petru Deconinckovi, bydlicím v Bruggách?«

»Mýlíte se, pánové,« poznamenal Raoul de Nesle, »s tím tkalcem jsem v Bruggách sám mluvil, ale ten má pouze jedno oko, ačkoliv je ještě chytřejší nežli ten tady, kdežto náš průvodce má dvě obě. Jistě má rád starého flanderského hraběte a nás jako vítěze příliš rád nevidí. Jeho věrnost nešťastnému knížeti mu musíme odpustit.«

»Dost, pánové,« vpadl mu do řeči Chatillon. »Mluvíme už o něčem jiném!«

»Svatá pravda,« prohlásil Pierre Flotte. »Pojedme pomaleji a povím vám věci, o nichž se vám ani nesnilo!«

Rytíři se zvědavě shlukli kolem něho, nechali hraběte de Valois před sebou a kancléř vypravoval:

»Náš milostivý král Filip Sličný je bez peněz. Enguerrand de Marigny ho přesvědčil, že Flandry jsou pravým zlatým dolem, a že je to také pravda, protože v této zemi je více zlata a stříbra nežli v celé Francii.«

Rytíři se usmívali, pokyvovali hlavami a Flotte pokračoval:

»Naše královna Johana je na Vlámky nesmírně rozhořčena a nenávidí je; sám na vlastní uši jsem od ní slyšel, že by chtěla vidět posledního Vlámka na šibenici.«

»Tedy pak mluvím jako královna,« ozval se Chatillon. »Až budu jednou pánem této země, jak mi moje milostivá neteř přislíbila, naplním její truhlice penězi! — Ale co ten zpropadený chlap poslouchá, o čem tu mluvíme?«

Vlám se nepozorovaně přiblížil a naslouchal bedlivě slovům rytířů. Když byl zpozorován, odběhl s posměšným chechtotem mezi lesní stromy, zastavil se a vytáhl z pochvy nůž.

»Pane Chatillone,« vykřikl hrozivě, »dobře se na ten nůž podívejte, abyste jej opět poznal, až vám projede mezi krkem a vazem.«

»Což tu není žádný z mých sluhů, aby ho potrestal?« rozzuřil se Chatillon.

Ještě nežli skončil, vyřítíl se ohromný zbrojnoš s taseným kordem proti mladíkovi. Ale tento zasunul nůž do pochvy a očekával nepřítele se sevřenou pěstí.

»Jsi synem smrti, Vlámek!« volal zbrojnoš, napřahuje na něho zbraň.

Mladík mlčel a upřel oči jako dva planoucí šípy na svého soka. Ten se pod tím pohledem na chvíli zarazil, jako by ztratil odvahu.

»Na něho!« povzbuzoval jej Chatillon. Vlám však nečekal, až se nepřítel k němu přiblíží. Skočil proti němu, objal ho svalnatými pažemi a udeřil jeho hlavou tak prudce o strom, že se zřítíl k zemi bez jediného hlesu.

Vlám s úsměškem sklonil se nad bezvládné tělo a šeptal: »Jdi a řekni svému pánu, že se maso Jana Breydela nehodí pro krkavce; maso cizáků je pro něho lepší potravou.« A s těmi slovy zmizel v lesních hlubinách.

Rytíři, stojící na cestě a pozorující toto divadlo, neměli ani kdy k výměně jediného slova, a když se vzpamatovali ze svého ohromení, ozval se St. Pol:

»Myslím, bratře, že jste měl co dělati s čarodějem, protože to nebylo všechno jen tak přirozené.«

»Zakletá země!« odpovídal Chatillon sklesle. »Můj kůň si zlomí vaz a můj věrný zbrojnoš zaplatí to životem! Pážata, odnese svého druha do nejbližší vsi, aby se buď uzdravil anebo byl pohřben! Jenom vás prosím, pánové, aby se o tom nedověděl hrabě z Valois!«

»Samozřejmě,« sliboval Pierre Flotte. »Ale teď už, pánové, pobídněte koně, abychom dostihli hraběte de Valois.«

Rytíři přitáhli koňům udidla a připojili se ve chvíli ke svému vůdci, který zvolna a mlčky cválal před nimi. Před jejich zraky vynořil se pojednou zámek Wynendael s vysokými věžemi a ohromnými valy.

»Sláva!« radoval se Raoul de Nesle, »cíl naší cesty přes všechny ďábelské úklady a kouzla je už před námi.«

»Kdyby raději shořel,« zlobil se Chatillon, »stojí mne koně a věrného sluhu.«

Rytíř, mající na prsou vyšity lilie, se obrátil se slovy:

»Pánové, tam sídlí nešťastný pán této země, Gwyde Flanderský, otec, oloupený o své dítě, jehož zemi získalo nám štěstí našich zbraní. Prosím vás, nedávejte mu najevo, že přicházíte jako vítězové, a nezvyšujte jeho žal zpupnými řečmi!«

»Myslíte, hrabě z Valois,« vskočil mu do řeči hněvě Chatillon, »že neznáme zákonů rytířskosti?«

»Jsem rád, že je znáte,« odvětil důrazně Valois, »a žádám vás jen, abyste se jimi také řídili. Čest nestává jenom z prázdných slov, pane z Chatillonu! Kdo nejedná šlechtně s nižšími, nemůže tak jednat ani s lidmi stejného postavení. Rozumíte mi zajisté, pane z Chatillonu!«

Po této předhůzce vzplanul Chatillonův hněv a byl by jistě propukl i slovy, kdyby ho byl St. Pol nezadržel a nechlácholil:

»Mlčte, Chatillone, mlčte, protože náš vojevůdce má pravdu. Starý flanderský hrabě je dosti nešťastný a bude proto záhodno, abychom jeho žal ještě nezvětšovali.«

»Pánové,« přerušil ho znovu hrabě de Valois, »znáte moje přání a já doufám, že se podle něho budete řídit. Kupředu! Slyším už štěkot psů a byli jsme už asi zpozorováni, protože padací most se už snáší a mříž se vznáší vzhůru.«

Zámek Wynendael, postavený ušlechtilým hrabětem Gwydem Flanderským, byl jedním z nejkrásnějších a nejpevnějších hradů své doby. Ze širokých příkopů, jimiž byl obklopen, zdvihaly se silné zdi, na nichž viselo jako hnízda množství strážních domečků. Uvnitř valů prokukovaly střechy hraběcího domu

s otáčivými korouhvičkami. Na zdech a uprostřed předdvorí stálo šest okrouhlých věží. Ty ovládaly celý kraj proti nepříteli a zabraňovaly v přístupu k zámku. Jediný padací most spojoval tento pevný ostrov s okolním údolím.

Jakmile rytíři dojeli, dal hlásný s věže znamení vnitřní stráží a těžké brány zaskřípěly ve stěžejích. Francouzští jezdci vjeli dvěma řadami vlámských pěšáků do zámku. Brány se opět zavřely, mříž zapadla ostrými špicemi na své místo a padací most byl zase zvolna vytažen vzhůru.

II.

Vzduch byl tak průhledně modrý, že připadal oku nezměrně hlubokým. Slunce jásavě vystupovalo na obzoru a vypíjelo poslední kapky rosy. Ze zámku Wynendaelu rozlehl se štěkot psů a ržání koní. Na vnějších valech přecházely nesčetné hlídky a střílnami bylo viděti, že za zdi pobíhá množství zbrojnošů.

Za branou objevilo se několik lidí a padací most byl spuštěn; současně se otevřela fortna, aby lovci mohli ven.

Nádherný průvod sestával z těchto pánů a dám: Vpředu jel na hnědáku osmdesátiletý hrabě Gwyde Flanderský. Tahy jeho obličje nesly pečeť zbožné odevzdanosti a vnitřního zármutku. Jeho hlava byla stářím a neštěstím skloněna a tváře vpadlé. Purpurový kabátec visel mu s ramenou až na sedlo a sněhobílé vlasy měl ovázány hedvábným žlutým šátkem. Na prsou v srdcovitém štítu měl znak: černého flanderského lva ve skoku, ve zlatém poli.

Nešťastný kníže viděl, že je na sklonku svých dní

oloupen o svou korunu, že jeho děti jsou okradeny o své dědictví a že na ně, děti nejbohatšího knížete, čeká jen chudoba. Triumfující nepřátelé obklopili nešťastného zeměpána, který proto ale stále ještě ne-zoufal.

Po jeho boku jel Karel de Valois, bratr francouzského krále, jenž se se starým Gwydem velmi živě bavil. Za nimi následoval rytíř divokého vzhledu. Jeho oči koulely se v důlcích a když pohlédl na některého z Francouzů, sevřel vždy rty tak pevně, až mu zuby zaskřípěly. Byl stár asi padesát let, širokých prsou a silných údů, takže byl z celé družiny nejstatnější. Na hlavě měl příbici s modrými a žlutými pery, oděn byl v těžkou bluzu a po boku houpal se mu zakřivený meč. Na jeho límci byl také vetkán vlámský lev ve zlatém poli. Tehdejší rytíři byli by v něm poznali mezi tisíci jinými postavami Robrechta van Bethune, nejstaršího syna Gwydova. Již několik let vládl místo svého otce nad Flanderskem. Při všech polních taženích vedl vlámské vojsko a získal si u nepřátel obávaného jména. Za sicilské války, kdy bojoval po boku Francouzů, dokázal takové hrdinské činy, že se mu dostalo názvu »Flanderský lev«. Národ opěval jeho činy v písních a byl hrd na toho jenž měl jednou nésti na hlavě flanderskou korunu. Poněvadž Gwyde pro vysoké stáří málokdy opouštěl zámek Wynendael a nebyl u Vlámů příliš oblíben, dostalo se Robrechtovi též titulu hraběcího a byl v celé zemi považován za pána, jehož dlužno poslouchati.

Po jeho pravé straně cválal Vilém, mladší jeho bratr, jehož bledé tváře a smutný vzhled kontrastovaly se zevnějškem Robrechtovým jako vzezření nemocného děvčete. Oblečen byl stejně jako Robrecht, ale zakřivený meč měl pouze jeho starší bratr.

Pak následovali druzí páni, Francouzi a Vlámové. Nejvznešenější z nich byli: Walter van Maldeghem, Karel van Knesselare, Rüdiger van Akxpoele, Jan van Gavere, Ditrich Lišák a Gerhart Mouřenín.

Rytíř Jakub de Chatillon, Guy de St. Pol, Raoul de Nesle a ostatní jeli bez ladu mezi vlámskými pány a přátelsky s nimi rozmlouvali.

Posledním z nich byl Adolf z Nienwlandu, mladý rytíř z nejlepší rodiny bohatého města Brugg. Jeho obličej neměl ženské krásy; čelo brázdily mu dvě vrásky. Tahy měl oduševnělé a mužné a byl podoben řecké soše. Ačkoliv nebyl rodem nižší než ostatní rytíři, zůstával vzadu.

Na první pohled byl by ho každý považoval za syna Robrechta van Bethune, poněvadž se mu nápadně podobal: táž postava, totéž držení těla a tytéž tahy. Jeho oděv měl však jinou barvu a znak na jeho prsou představoval dvě panny se zlatým vlasem v červeném poli. Jeho štít nesl heslo: Pulchrum pro patria mori (Krásné je umřít za vlast).

Tento mladý šlechtic vyrostl od dětství v domě Robrechtově.

Za ním následovaly dámy, oděné tak nádherně, že lesk jejich zlatých a stříbrných ozdob oslepoval až oči. Seděly na lehkých klusáčích a dlouhé jezdecké šaty splývaly jim přes nohy až k zemi. Jejich šněrovačky byly zhotoveny ze zlaté látky a od čepců, ozdobených perlami, vlály jim lehké stuhy. Téměř každá z nich měla na ruce posazeného sokola.

Mezi nimi krásou i nádherou vynikala Machthilda, mladší dcera Robrechtova, již bylo nejvíce patnáct let. Jako sen sedělo děvče na koni, hlavu majestátně pozdvíženu.

Za dámami šel celý zástup štítonošů a pážat, oblečených v hedvábné oděvy různých barev. Sluhy hraběte Gwyda bylo snadno rozeznati od ostatních, jelikož pravá strana jejich šatu byla z černého moaré a levá měla barvu zlatožlutou. Ostatní byli oděni šaty podle barev znaků svých pánů.

Řadu uzavírali myslivci a sokolníci. Před nimi běželo asi padesát psů na kožených šňůrách; byli to chrti a stopaři všech odrůd.

Sokolníci nesli na tyčích sokoly a lovecké ptáky, jako jestřáby, skalní sokoly a krahujce. Ptáci měli na hlavách rudé čapky se zvonečky a kožené nohavice na nohou. Sokolníci nesli také volavky, aby mohli za lovu sokoly přivolat zpět.

Jakmile průvod dosáhl širší cesty, promísili se páni bez ohledu na stav a každý hledal přítele a kamaráda. I některé dámy se dostaly dohromady s pány.

Gwyde Flanderský a Karel de Valois byli však stále první, poněvadž se nikdo neodvážil je předjet. Robrecht van Bethune a jeho bratr Vilém zabočili na stranu a stejně Raoul de Nesle a Chatillon byli nyní v blízkosti svého zeměpána. Tento pohlédl soucitně na šediny Gwydovy a smutný obličej jeho syna Viléma a promluvil:

»Věřte mi, šlechtný hrabě, že mne váš smutný osud dojíhá. Cítím s vámi, jako by vaše neštěstí stihlo mne. Všechno však není ještě ztraceno; můj královský bratr na moji prosbu zapomene na to, co se stalo.«

»Pane de Valois,« odpověděl Gwyde, »v tom se mýlíte. Váš kníže dokázal, že jeho přáním je zánik Flander. Nevyrvál mi dceru Filipinu a neuvrhl ji do žaláře? A vy chcete, aby znovu postavil to, co zničil? Mýlíte se. Filip Sličný, váš bratr a král, mi ni-

kdy nevrátí zemi, o níž mne oloupil. Vaše šlechtnost zůstane, pane, až do konce mého života zapsána v mém srdci, ale jsem už příliš stár na to, abych se oddával klamným nadějím. Moje země je ztracena — byla to vůle Páně.«

»Neznáte mého královského bratra Filipa,« namítl de Valois. »Je sice pravda, že jeho činy mluví proti němu, ale ujišťuji vás, že má srdce právě tak šlechtné jako nejlepší rytíř.«

Robrecht van Bethune vpadl panu de Valois do řeči a zvolal netrpělivě:

»Jakže? Šlechtný jako nejlepší rytíř? Což rytíř ruší dané slovo? Když jsme přišli s nebohou Filipinou do Corbeile, porušil váš král zásady pohostinství a všechny nás uvrhl do vězení. Sluší tento proradný čin šlechtnému rytíři?«

»Pane van Bethune,« odvětil vážně Karel de Valois, »vaše slova jsou velmi ostrá, ale myslím, že jste se mne nechtěl dotknouti.«

»Ne, na mé čestné slovo ne! Vaše velkomyslnost ze mne udělala vašeho přítele, ale proto mne stále ještě nemůžete přesvědčiti, že je váš král pravým rytířem.«

»Slyšte,« ujal se slova de Valois. »Já tvrdím, že Filip Sličný je nejlepším charakterem světa; je však obklopen prázdnými lichotníky a rádcí. Enguerrand de Marigny je ztělesněný ďábel, jenž ho vede ke zlu, a ještě jedna osoba ho ponouká k nepěkným činům. Uctivost mi zakazuje, abych ji jmenoval, ale jediné ona je vinna vašim neštěstím.«

»Kdo to je?« zeptal se Chatillon úmyslně.

»Ptáte se na známou věc, pane de Chatillon!« řekl Robrecht de Bethune, »ale já vám to řeknu: vaše

neteř, Johana Navarská, je tou, která drží ve vězení mou nešťastnou sestru Filipinu. Vaše neteř je to, jež přísahala Flandrům zánik.«

Chatillon zrudl hněvem, přicválal k Robrechtovi a zařval mu do obličej:

»To je podlá lež!«

Uražen tímto obviněním, popojel Robrecht několik kroků a vytasil meč. V témže okamžiku však, když se chtěl na Chatillona vrhnouti, zpozoroval, že jeho nepřítel není ozbrojen. Se zřejmou nevolí zasunul meč do pochvy a promluvil k Chatillonovi tlumeným hlasem: »Nepovažuji za nutno, pane, hodit vám svou rukavici. Vy víte, že vaše obvinění je skvrnou, jež může být smyta jenom krví. Ještě před západem slunce budu od vás žádati zadostiučinění za tuto urážku.«

»Dobře,« odpověděl Chatillon, »jsem připraven chrániti čest své královské neteře proti všem rytířům světa.«

Poté zaujali opět svá tehdejší místa. Karel de Valois vrtěl netrpělivě hlavou a dával najevo, že mu tento spor není příjemný. Hrabě Gwyde se usmíval a obrátil se k panu de Valois: »Můj syn Robrecht je udatný rytíř. O tom se přesvědčil váš král Filip při obléhání Rysselu; tam padl mnohý statečný Francouz pod Robrechtovým mečem. Brugští, kteří ho mají raději nežli mne, říkají mu Flanderský lev a tento čestný název získal si v bitvě u Beneventu proti Manfrédovi.«

»Znám pana Robrechta už dávno, zněla odpověď. »Flanderský Lev je u nás pokládán za nepřekonatelného a zaslouží si toho.«

Starý otec se spokojeně usmíval, ale pojednou klesla mu hlava: »Pane de Valois, není to neštěstí, že takovému synu nemohu zanechat žádného dědictví? Jemu,

který by jistě domu flanderskému získal mnoho slávy a lesku! To a uvěznění mé nešťastné dcery Filipiny jsou ona dvě strašidla, která mne uvrhnou do hrobu!«

Valois se pojednou vzpřimil v sedle a položil ruku na Gwydovu paži: »Vnuknutí Boží!«

Gwyde se naň tázavě zadíval.

»Ano,« pokračoval Valois, »chci, aby vás můj královský bratr opět dosadil na trůn vašich otců.«

»A co považujete za dosti silné k docílení tohoto zázraku?«

»Poslyšte, hrabě! Vaše dcera je ve vězení v Louvru, váš majetek je vám odebrán a vaše děti jsou chudobné. Znám prostředek, jak vaši dceru osvoboditi a docílití vrácení hrabství.«

»Jistě?« zapochyboval Gwyde, »Tomu nevěřím, pane de Valois, a mohlo by se tak státi jen v tom případě, kdyby vaše královna Johana Navarská zemřela.«

»Ne, to ne. Náš král Filip Sličný zdržuje se nyní v Compiègne. Švagrová Johana je v Paříži stejně jako Enguerrand de Marigny. Pojed'te do Compiègne, vezměte s sebou nejvznešenější šlechtice své země, padněte na kolena před mým bratrem a holdujte mu jako zkrúšený vasall!«

»A potom?« ptal se udivený Gwyde.

»Přijme vás milostivě a osvobodí Flandry i vaši dceru. Spolehněte se na má slova, protože můj bratr je v nepřítomnosti královnině velkomyslným knížetem!«

»Dík vašemu dobrému andělu za toto šťastné vnuknutí a vám, pane de Valois, za vaši šlechtetnost!« vzrušeně hovořil Gwyde. »Ach, Bože, kéž bych mohl takto osušiti slzy svého nešťastného dítěte!«

»Buďte bez starosti, hrabě,« ujišťoval ho de Valois, »já sám budu vás obhajovati a pomohu vám. Dám

vám svobodný gleit se svou pečeti pro ten případ, kdyby naše námaha byla bezvýsledná.«

Gwyde uchopil ruku francouzského rytíře a tiskl ji v hluboké vděčnosti: »Jste šlechtným nepřitelem.«

Zatím došel celý průvod na velikou planinu a připravoval se k lovu. Každý vlámský rytíř vzal svého sokola; psi byli rozděleni na skupiny a řetízky sokolů uvolněny.

Dámy se shromáždily mezi rytíři a Mechthilda snažila svému sokolu s hlavy čapku a vyhodila jej do výše. Pták zatřepal několikrát křídly a zakroužil ve vzduchu.

»Leť, milý sokole!« zvolala Mechthilda.

Sokol vzletěl po tomto příkazu jako šipka k obloze, takže ho nebylo možno ani rozeznati okem. Najednou zahlédl sluku; jako kámen spustil se na nebohého ptáka a sevřel ho ostrými drápy. Za okamžik nato byl se svou kořistí na ruce své velitelky.

»Dovolíte mi, abych přijal kořist z vašich krásných ruček?« tázal se Karel de Valois.

»Lituji, pane de Valois,« odvětila Mechthilda, »ale první úlovek slíbila jsem panu Adolfo van Nieuwland, který mne učí zpívati a hráti na harfu.«

»Pak si toho ovšem plně zaslouží,« uznal de Valois. Mechthilda zvolala potom: »Adolfe! Pane Adolfe!« a vyzdvihla sluku do výše. Mladý rytíř přispěchal, uklonil se a přijal sluku s očividnou radostí.

»To je, Adolfe,« pravila přitom dívka, »malá odměna za ty krásné písně, jimž jste mne naučil.«

Když potom nejvznešenější pánové vypustili svoje sokoly, začal hromadný lov. Za dvě hodiny bylo uloveno mnoho kachen, volavek, jeřábů a drobného ptactva.

Slunce stálo právě nejvýše, když se nad planinou rozlehly zvuky loveckých rohů. Všichni se opět shromáždili a vraceli zvolna do Wynendaelu.

Na zpáteční cestě rozmlouval Karel de Valois opět se starým Gwydem, který se rozhodl, že podnikne cestu do Francie. Robrecht van Bethune a Chatillon mlčeli a vyhýbali se setkání. Adolf van Nieuwland jel vedle Mechthildy a jejího bratra Viléma. Dívka se učila nové písní, kterou jí Adolf předříkával.

Ve Wynendaelu byl za společností opět vytažen padací most a spuštěna mříž. Za několik okamžiků pak opouštěli Francouzi hrad, opásáni svými zbraněmi, a na mostě obrátil se Chatillon k svému bratru: »Víte o tom, že dnes večer musím obhajovati čest své neteře? Doufám, že mi budete při tom svědkem.«

»Proti tomu hrdému Robrechtu van Bethune, že ano?« ptal se St. Pol. »Nevím, ale zdá se mi, že přitom dopadnete špatně; Flanderský Lev není kočka, která se dá chytit bez rukavice. To je vám známo, ne?«

»A i kdyby,« rozčilil se Chatillon, »rytíř spoléhá na svou srdnatost a odvalu a ne na délku.«

»Máte pravdu, bratře, rytíř nesmí nikomu uhýbat. Kdybych však byl já na vašem místě, nechal bych toho starého mrzouta Robrechta žvanit. Co záleží na jeho povídání, když nemá ani léno a je našim zajatcem?«

»Mlčte, St. Pole, protože se nesluší tak mluvit! Bojíte se?«

Po těchto slovech zmizeli oba s ostatními rytíři za stromy.

III.

Hraběcí palác Wynendaelský se svými věžemi převyšoval všechny budovy, které ho obklopovaly. Ka-

menné schodiště, po jehož stranách dole odpočívali dva černí lvi, vedlo do prvního poschodí k dlouhé řadě místností, z nichž některé byly opatřeny ložem pro hosty a některé zas vyzdobeny zbraněmi zemřelých hrabat nebo dobytými trofejemi a standartami.

Na pravé straně v rohu této rozlehlé budovy byl malý sál, který se lišil od ostatních. Na tapetě, již byla pokryta stěna, byla znázorněna historie šesté křížové výpravy figurami v životní velikosti.

V této místnosti u mramorového krbu, v němž plál malý oheň, seděl v těžkém křesle starý hrabě. Pohřížen v hluboké myšlenky, hlavu podepřenu pravou rukou, díval se na svého syna Viléma, který předčítal z knihy se stříbrnými sponami modlitby. Mechthilda, dcera Robrechta van Bethune, stála se svým sokolem na druhé straně pokoje.

Gwyde pozoroval nejistým zrakem svého syna a najednou mu klesla ruka zpod hlavy a starý hrabě se zeptal: »Viléme, synu, proč se modlíš stále tak horlivě k Bohu?«

»Modlím se za svou nebohou sestru Filipinu,« odpovídal jinoch. »Jen Pán Bůh ví, nedala-li jí už královna Johana pohřbítí; potom by to byly modlitby za její duši.«

Při těchto slovech sklonil hluboko hlavu, jako by chtěl skrýti dvě slzy, které se mu objevily v očích.

Starý otec povzdechl, protože cítil, že by se strašná předtucha Vilémova mohla uskutečnit, jelikož Johana Navarská byla zlá žena; nedal však najevo svou bezútěšnost a ozval se: »To není rozumné, Viléme, že se rmoutíš stalety o to, co by se mohlo státi. Smrtelníkům je dána v tomto životě k útěše naděje a proč tedy nedoufáš? Od uvěznění své sestry jsi se ani jednou neusmál.«

»Jak se mohu usmívat, otče, když Filipina úpí v žaláři? Ne, nemohu, když její slzy stékají na chladnou půdu žalární! A podzemní vězení v Louvru má strašlivou pověst!«

Mechthilda rychle posadila sokola na lenoch židle a s pláčem padla k nohám dědovým. Položila hlavu na jeho kolena a bolestně se tázala: »Což je moje milá teta mrtva? Ach, jaké neštěstí, milý Bože! Je mrtva? A už ji nikdy neuvidím?«

Hrabě ji něžně pozdvihl: »Uklidni se, Mechthildo, a neplač! Filipina není mrtva.«

»Není mrtva?« bylo překvapeno děvče. »Proč tedy mluví Vilém o smrti?«

»Ty jsi mu jen špatně rozuměla,« vysvětlil jí hrabě. »Na osudu Filipinině se nic nezměnilo.«

Mechthilda si osušovala oči kapesníkem a hrabě vrhl na Viléma výstražný pohled: »Zbytečně se rmoutíte a člověk by si myslel, že jste už zapomněli slova útěchy, protože mluvíte vždycky jen o tak smutných věcech, že se až chvěju. A to se mi nelíbí.«

Vilém se podíval na děvče pohledem, který prosil o soucit pro jeho žal, a Mechthilda přiběhla hned k němu a vzala ho za ruce: »Odpusťte mi, milý Viléme, mám vás velmi ráda, ale nesmíte mítí stále v ústech to smutné slovo: smrt. Promiňte mi, prosím vás!«

Ještě než Vilém mohl odpovědět, odběhla k svému sokolu a hrála si s ním dále, ačkoliv ještě nepřestala plakati.

Vilém otevřel znovu knihu a četl nahlas: »Ježíši Kriste, Tvůrce blaženosti, smiluj se nad mou sestrou; vysvoboď ji Svými hořkými muky, ó, Pane!«

Jakmile starý Gwyde zaslechl slovo »Pane«, obnažil hlavu, sepjál ruce a modlil se s Vilémem. Mechthilda

posadila sokola na židli a poklekla v rohu pokoje, kde byl před krucifixem položen polštář.

Vilém pokračoval: »Svatá Maria, matko Boží, prosím Tě, vyslyš mne! Utěš ji v jejím temném žaláři, ó, svatá Panno!«

»Ježíši, sladký Ježíši, plný slitování, smiluj se nad mou ubohou sestrou!«

Gwyde čekal, až byla modlitba skončena, a potom se zeptal bez ohledu na Mechthildu, jež se opět vrátila ke svému sokolu: »Nezdá se ti, Viléme, že jsme zavázáni Karlu de Valois mnohými díky?«

»Pan de Valois je nejlepším rytířem, jehož znám,« odvětil mladík. »Já vím, že naše neštěstí a věznění mé sestry by jedenkrát skončilo, kdyby to bylo v jeho moci; dejž mu Bůh za jeho šlechtetnost věčnou blaženost!«

»Ano, Bůh mu buď v jeho poslední hodině milostiv,« připojil se hrabě Gwyde. »Věřil bys, synu, že ačkoliv je naším nepřítelem, je tak ušlechtilý, že se k vůli nám vydává v nebezpečí, že na něho Johana Navarská zanevře?«

»Ano, otče. Věřím tomu, mluvíte-li o Karlu de Valois. Ale co může udělati pro nás a pro sestru?«

»Poslyš, Viléme! Dnes ráno, když jsme jeli spolu na lov, poradil mi prostředek, jímž bychom s pomocí Páně krále Filipa usmířili.«

Mladík radostně tleskl rukama a zvolal: Ó, nebesal! To k němu jistě promluvil jeho anděl! A co byste musil učiniti, otče?«

»Vyhledati se svými šlechtici krále v Compiègne a padnouti mu k nohám.«

»A královna Johana?«

»Nemilosrdná Johana Navarská je i s Enguerran-

dem de Marigny v Paříži. Vhodnější příležitosti než je tato ještě nebylo.«

»Dejž Bůh, aby vaše naděje nebyly zklamány! Kdy se chcete vydati na tu nebezpečnou cestu, otče?«

»Pozítří ráno přijede pan de Valois se svou družinou na Wynendael, aby nás doprovodil. Obeslal jsem již šlechtice, kteří mi v mém neštěstí zůstali věrni, abych je o tom uvědomil. Ale tvůj bratr Robrecht nepřijde; proč je už tak dlouho vzdálen ze zámku?«

»Zapomněl jste, otče, na jeho ranní spor? Musí se očistiti z obvinění a jistě je teď u de Chatillona.«

»Máš pravdu, Viléme, na to jsem zapomněl. Ten spor by nám mohl uškoditi, protože Chatillon je na dvoře Filipa Sličného vlivnou osobou.« A Gwyde povstal: »Most padá, jak slyším. Jistě jsou mí lenníci už zde. Pojď, půjdeme do velkého sálu!«

Opustili pokoj a Mechthilda zůstala sama.

Brzy sešli se pánové van Maldeghem, van Roode, van Kortryk, van Qudenaerde, van Heyle, van Nevele, van Roubais a pan Walter van Lowendeghem se svými dvěma bratry a mnoha jinými; celkem sešli se v sále starého hraběte padesát dva šlechtici. Někteří z nich bydleli přímo v zámku, druzí měli statky v okolí. Všichni očekávali zvědavě příkaz nebo zprávu, kterou jim chce hrabě podati.

Gwyde začal: »Je vám známo, pánové, že příčinou mého neštěstí je věrnost, s níž jsem se podrobil svému pánu a králi Filipovi. Když mi předepsal nové daně pro obce, chtěl jsem jako věrný vasal splniti jeho příkaz. Bruggy mi vypověděly poslušnost a mí poddaní se postavili proti mně. Když jsem se odebral se svou dcerou do Francie, abych králi holdoval, dál nás všechny zajmouti; mé nešťastné dítě úpí ještě nyní v Louvru v žaláři. Věrolomný Eduard Anglický poru-

šil smoluvu, kterou jsme s ním uzavřeli, a v nouzi nás opustil. Teď je má země tichá, ze mne se stal ten nejmenší z vás a má šedivá hlava nikdy už neponese knížecí koruny. Máte teď jiného pána!»

»Ještě ne!« zvolal Walter van Lowendeghem, »nebo přelomím jednou provždy svůj kord. Neznám jiného pána nežli šlechtného Gwyda van Dampierre!«

»Pane van Lowendeghem, vaše věrná přichylnost mne sice nejvýše těší, ale vyslechněte mne s klidnou krví až do konce! Pan de Valois získal Flandry štěstím válečným a obdržel je od svého královského bratra lénem. Kdyby nebyl šlechtný, nežil bych ani s vámi zde na Wynendaelu. Nyní se rozhodl, že znovu zbuduje dům Flanderský a dosadí mne opět na hraběcí trůn. To je věc, již chci s vámi projednat, protože potřebuji vaši pomoci.«

Podivení pánů, pozorně naslouchajících, se po této zprávě zřejmě zvýšilo. Že by Karel de Valois zemí, již si podrobil, chtěl opět vrátiti, to se jim zdálo neuvěřitelným. Dívali se proto překvapeně na hraběte, který pokračoval: »Nepochybuji, pánové, ani v nejmenším o vaši přichylnosti ke mně a proto mluvím v pevné naději, že mi dovolíte mou poslední prosbu, která je: Pozitří vydávám se do Francie, abych padl králi k nohám, a přeji si, abyste mne doprovázeli.«

Pánové prohlašovali jeden po druhém, že se ochotně vydají na cestu a chtějí svého hraběte provázeti a býti mu ku pomoci. Jen jeden mlčel a to byl Ditrich Lišák.

»Pane Ditrichu,« tázal se hrabě, »vy nepůjete s námi?«

»Ano, půjdu,« zvolal Ditrich, »Lišák půjde s vámi i kdyby to bylo do jícnu pekelného. Ale říkám vám, milý hrabě, a promiňte mi to, — k tomu není potřeby

zrovna Lišáka, aby bylo viděti, kde je v tom háček. Ale ujišťuji vás, že Filip Sličný Lišáka nepolapí!«

»Mluvíte a usuzujete lehkomylně, rytíři,« ozval se Gwyde. »Karel de Valois dá nám glejt a zaručuje nám svou ctí, že nás bez překážky přivede zase zpět do Flander.«

Pánové, znající pana de Valois a jeho čestnost, důvěřovali tomuto slibu a radili se s hrabětem. Ditrich Lišák vyklouzl zatím nepozorovaně ze sálu a procházel se zamyšleně po předvoří.

Po několika okamžicích byl spuštěn most a Robrecht van Bethune vstoupil do zámku. Jakmile sestoupil s koně, přiblížil se k němu Ditrich se slovy: »Není jisté třeba ptáti se, pane Robrechte, jak jste se setkal se svým nepřítelem; meč Flanderského Lva ještě nikdy nelhal. Chatillon je zajisté na cestě na onen svět.«

»Není,« odpověděl Robrecht; »můj meč dopadl na jeho přílbu takovou silou, že po tři dny nepromluví jisté jediného slova, avšak mrtev není, díky Bohu. Potkalo nás ale jiné neštěstí. Adolf van Nieuwland, který byl mým svědkem, potýkal se s rytířem St. Polem. Poranil ho právě na hlavě, když mu prasklo brnění a nepřátelská zbraň ho smrtelně zasáhla. Za chvíli ho uvidíte, protože ho zbrojnoši přinesou sem do zámku.«

»Pane van Bethune,« ptal se Ditrich, »nemyslíte, že ta cesta do Francie je věcí krajně nepromyšlenou?«

»Jaká cesta? Vy mne překvapujete!«

»Vy o tom nevíte?«

»Ani slova!«

»Nu, pozitří pojedeme s naším hrabětem Gwydem do Francie.«

»Co to znamená, Ditrichu, příteli? Vy žertujete! Co že — do Francie?«

»Ano, ano, pane Robrechte, abychom padli králi k nohám a prosili o prominutí. Ještě nikdy jsem neviděl, aby kočka sama lezla do pytle, ale vbrzku to zaziji v Compiègne, nebo nemám zdravý lidský rozum.«

»Víte určitě, Ditrichu, to, co říkáte?«

»Určitě. Pojďte jenom do sálu a uvidíte tam všechny pány s hrabětem, vaším otcem. Pozitří jedeme do zajetí; věrte mi to a udělejte kříž na wynendaelské brány!«

Robrecht stěží ovládal svůj hněv, když žádal: »Ditrichu, prosím vás, dejte odnésti Adolfa do mého pokoje na levé lůžko a starejte se o něho nežli přijdu. A zavolejte mistra Rogaerta, aby mu ovázal ránu!«

Potom běžel netrpělivě do sálu, kde byli shromážděni pánové s hrabětem, a prodral se jimi až k otcí. Rytíři se divili, neboť Robrecht byl v plné zbroji a celý pokryt železem.

»Co jsem to slyšel, pane můj a otče?« předstoupil před hraběte. »Vy se sám chcete vydati do rukou nepřítele, abyste potupil svou šedivou hlavu a aby vás ta hanebná Johana mohla dáti do okovů?«

»Ano, synu,« odpověděl důstojně otec, »půjdu do Francie a ty se mnou. To je vůle tvého otce.«

»Dobře tedy,« promluvil Robrecht, »půjdu však s vámi. Ale to pokleknutí, to pokořující pokleknutí!«

»Pokleknou a ty se mnou,« zněla odpověď.

»Já?« rozvzteklil se Robrecht. »Já že mám pokleknouti? Já, Robrecht van Bethune, mám padnouti nepříteli k nohám? Flanderský Lev má sklonit hlavu před Francouzem, falšovatelem peněz, křivopřísežníkem?«

Hrabě čekal chvíli, až se Robrecht uklidní, a pokračoval: »Také ty to uděláš, milý synu!«

»Ne, ne,« trval na svém Robrecht, »tu nečest svým zbraním neudělám nikdy! Já že se mám sklonit před cizákem — já? Neznáte svého syna, otče!«

»Robrechte,« chladnokrevně odpovídal Gwyde, »vůle tvého otce je zákonem, jež nesmíš překročit. Já to chci!«

»Ne,« znovu volal Robrecht, »Flanderský Lev kouše, ale nelichotí se! Jediné Bůh a vy, milý otče, viděli jste mou hlavu skloněnu. — Nikdy, nikdy se neskloním před druhým člověkem na zemi!«

»Robrechte,« odvětil hrabě, »nemáš soucit se mnou, se svou sestrou Filipinou a se svou vlastí? To je jediný prostředek, jenž nás ještě může zachrániti, rozumíš?«

Robrecht, přemožen žalem i vztekem, zalomil rukama: »Vy tedy žádáte, můj pane a otče, aby takový Francouz se na mne díval shůry jako na otroka? Jen ta myšlenka samotná by mně zahubila. Ne, ne — nikdy! Váš rozkaz a vaše prosby jsou zbytečné — neudělám to!«

Dvě slzy zaleskly se na vpadlých tvářích starého hraběte. Z výrazu jeho obličeje nebylo možno vyčísti, cítí-li radost nebo bolest. Robrecht byl otcovskými slzami hluboce dojat; v srdci cítil peklo se všemi jeho strážněmi. Jeho rozčilení se ještě zvětšilo, když křičel jako šílenec: »Proklejte mne, lajte mi, můj otče a kníže! Já vás ale ujišťuji, že nikdy před žádným Francouzem nepolezu ani se nebudu ohýbati; — a vašich rozkazů neuposlechnu.«

Robrecht van Bethune se ulekl svých vlastních slov. Zbledl a třásl se na všech údech. Starý hrabě objal syna a volal se slzami radosti a lásky: »Můj dobrý synu! Má krev — čistá krev hrabat flanderských proudí v tvých žilách! Tvé neposlušnosti děkuji za nejšťastnější den svého života. Teď mohu zemřít! Obejmi

mne ještě, synu, neboť se cítím nevýslovně šťastným!»

Všichni přítomní byli velmi dojati a po celou dobu slavnostního objetí panovalo v sále hluboké ticho. Poté obrátil se starý hrabě ke svým vasalům: »Vidíte, pánové, takový jsem býval i já v mladších letech — taková byla vždycky Dampierreová. Posuďte podle toho, co jste viděli a slyšeli, zaslouží-li si Robrecht hraběcí koruny! — Ó, Flandry, taková jsou tví válečníci! Ano, Robrechte, máš pravdu! Ale jsem stár, jsem otcem zajaté Filipiny a jsem otcem tvým, statečný můj synu; já skloním kolena před Filipem Sličným — tak to přikazuje Bůh! Podrobím se jeho svatě vůli a ty půjdeš se mnou. Neskláněj hlavu — drž ji vzpřímenou, aby hrabě, můj nástupce, neměl na sobě hany!»

Nato byly projednány přípravy na cestu a různé politické záležitosti. Robrecht, upokojen a zas již chladnokrevný, opustil sál a šel do oné místnosti, kde meškala Mechthilda. Vzal ji za ruku, posadil ji do židle a sám usedl vedle ní.

»Milá Mechthildo,« otázal se jí, »miluješ svého otce?»

»Zajisté. Však to dobře víte,« hladila mu dcera drsné tváře.

»A milovala bys také takového člověka, který dal v šanc svůj život, aby mne chránil?»

»Ovšem že, zněla odpověď, «a byla bych mu za to až do smrti vděčna.»

»Dobře, dítě. Jeden rytíř hájil tvého otce proti nepříteli a je smrtelně zraněn.»

»Můj Bože!« vzdychla Mechthilda. »Čtyřicet dní se budu zaň modlití a ještě déle, aby se uzdravil.»

»Ano, a modli se i za mne, dceruško, ale chtěl bych od tebe ještě jednu věc.»

»Mluvte, otče! Jsem vaší poslušnou dcerou.»

»Dávej pozor, Mechthildo! Teď na několik dní odcestují a se mnou pojede i děd a všichni šlechtici, které znáš. A kdo by potom tomu nešťastnému zraněnému rytíři podal pítí, až bude žíznit?»

»Kdo? Já, otče. Neopustím ho až do doby vašeho návratu. Vezmu si s sebou svého sokola a budu mu společníci. Sama se budu o něho starati a budu mítí velikou radost, až se uzdraví.»

»Znám tvé dobré srdce, dceruško; musíš mi však slíbiti, že v prvních dnech bude v jeho pokoji úplně ticho.»

»Nebojte se, otče! Budu mluvit se svým sokolem úplně tichounce.»

Robrecht vzal Mechthildu za ruku a vyvedl ji z místnosti.

»Teď ti ukáži toho nemocného, ale nemluv v jeho přítomnosti!»

Adolf van Nieuwland byl zatím zbrojnoši přenesen do jedné místnosti Robrechtova bytu a uložen na lůžko.

Dva lékaři obvázali mu ránu a stáli s Ditrichem Lišákem u jeho lože. Raněný nedával ani známky života; jeho obličej byl bledý a oči zavřeny.

»Jak se vede, mistře Rogaerte,« tázal se Robrecht jednoho z lékařů, »našemu nešťastnému příteli?»

»Špatně,« odpověděl Rogaert, »ještě špatně pane van Bethune. Ještě nemohu říci, je-li jaká naděje.»

»Je rána smrtelná?»

»Je i není a nejlepším lékařem je příroda. Položil jsem mu na prsa trn z pravé svaté koruny a tato svatá relikvie nám pomůže.»

Zatím se přiblížila Mechthilda k nemocnému a po-

znala Adolfa van Nieuwland; ustoupila zděšeně zpět a dala se do pláče.

»Nemůžeš se mírniti?« napomínal ji Robrecht.

»Jak mohu zůstat klidná,« vzlykalo děvče, »když zde leží pan Adolf a snad umírá? Adolf, který mne učil tak krásným písním?«

Potom přistoupila k lůžku, dívala se se slzami v očích na raněného rytíře a chvějícím se hlasem volala: »Adolfe! Pane Adolfe! Dobrý můj bratře!«

Když zraněný neodpovídal, přikryla si obličej rukama a s pláčem klesla do židle. Robrecht chtěl ji odvésti, ale děvče nechtělo místnost opustit.

»Dovol, otče, abych zde zůstala,« pravila. »Nebudu už plakati a budu se za pana Adolfa modlíti.« Vzala s židle polštář, položila jej na podlahu k hlavě nemocného a začala se tiše modlíti.

Robrecht zůstal u Adolfova lůžka až do noci. Raněný dýchal pomalu a slabě a mistr Rogaert vážně se obával o jeho život, když nemocný dostal horečku.

Šlechtici, kteří nebydleli ve Wynendaelu, opustili zámek potěšeni tím, že mohou starému hraběti prokázati ještě jednu úsluhu.

IV.

Cesta, na niž se vydal hrabě Gwyde na radu pana de Valois, byla pro něho i celou zemi velmi nebezpečná. Francie měla vážné důvody k tomu, aby měla v rukou bohaté Flandry pokud možno nejdéle. Filip Sličný a jeho manželka Johana Navarská potřebovali ohromné sumy peněz a proto Filip zlehčoval mince, zatěžoval zemi nesnesitelnými břemeny a stále ještě nebyl spokojen. Na radu svých ministrů a zejména Enguerranda de Marigny zaváděl denně přes vření v lidu a známky revoluce nové poplatky a nové dáv-

ky. Filip byl stále bez peněz, ačkoliv opětovně vypověděl také židy, aby jim za vysoké sumy mohl zase prodati dovození k návratu.

Flandry však přičiněním obyvatelstva zkvétaly. V samotných Bruggách bylo v oběhu více zboží a peněz nežli v celé Francii a město bylo ve skutečnosti zlatým dolem. To věděl Filip Sličný velice dobře a nasadil proto všechny páky, aby se Flander zmocnil. Nejdříve žádal od hraběte Gwyda úplné nemožnosti, aby ho donutil k odporu, pak zajal jeho dceru a nakonec si podrobil Flandry zbrani.

Starý hrabě vydal se na cestu se syny Robrechtem a Vilémem a padesáti vlámskými šlechtici. Karel de Valois, jenž mu dal svobodný gleit, aby ho upokojil, provázal ho s velikým počtem francouzských rytířů.

Když dojel hrabě se svým průvodem do Compiègne, postaral se mu pan de Valois o skvělé ubytování, než bude povolán na králův příkaz ke dvoru. Tento šlechtický Francouz zasadil se u svého královského bratra o Gwyda tak, že král byl nakloněn k milosti.

Starý hrabě pln naděje a důvěry odebral se do královského paláce. Tam byl uveden do velikého a nádherného sálu, v jehož pozadí stál trůn. Závěsy z modrého sametu, zdobeného zlatými liliemi, visely po obou stranách až na podlahu a stupně pokrýval drahocenný koberec. Filip se synem Ludvíkem přecházel sem a tam. Kolem stálo množství francouzských pánů, z nichž jeden se chvílemi pletl králi do řeči. Tímto milostníkem byl Nogaret, jenž se odvážil na Filipův příkaz zajmouti papeže Bonifáce.

Když byl oznámen Gwyde, postavil se král ke trůnu. Syn Ludvík zůstal po jeho boku a ostatní pánové postavili se do dvou řad podél stěny. Hrabě Flanderský přiblížil se volným krokem a poklekl na kolena.

»Vasale,« promluvil Filip, »tento ponižující postoj vám patří po všech těch nepřijemnostech, které jste nám způsobil. Zasloužil byste smrt, ale přesto vás ráčíme ve své královské milosti ještě vyslechnouti. Povstaňte a mluvte!«

Starý hrabě se pozdvihl a řekl: »Můj kníže a pane! V důvěře ve vaši královskou spravedlnost poklekl jsem u nohou Vaší Výsosti!«

»Toto ponižení se přichází pozdě,« přerušil ho král. »Spojil jste se proti nám s Edvardem Anglickým, naším nepřítelem, povstal jste jako zrádný vasal proti svému pánu a odvážil jste se dokonce vypověděti nám válku!«

»Dovolte mi, kníže,« ozval se Gwyde, »abych znovu nalezl milost ve vašich očích! Nechť Vaše Výsost uváží, jakou bolest a žal prožívá otec, jemuž je odňato dítě! — Neprosil jsem a nesnažil jsem se, abych obdržel dceru zpět? Ó, králi, kdyby vám někdo uloupil vašeho syna, mého budoucího pána Ludvíka, jenž tak mužně stojí nyní po vašem boku, a kdyby ho uvěznil v cizí zemi, nervalo by vaše srdce touha po pomstě a jeho osvobození? Ó ano, vaše otcovské srdce mi rozumí a poskytne mi milost.«

Filip Sličný pohlédl něžně na svého syna a pocítil v srdci soucit s nešťastným hrabětem.

»Sire,« zvolal dojatý Ludvík, »buďte k němu milostiv již k vůli mne! Mějte soucit s ním a s jeho dítětem, snažně vás prosím!«

»Nedejte příliš na slova zrádného vasala, můj synu!« obrátil se k němu Filip. »Přesto však nechceme býti neúprosnými, dokáže-li nám, že jeho pohnutkou byla jen otcovská láska a nikoliv vzdor.«

»Pane,« pokračoval Gwyde, »Vaše Výsost zajiště ví, že jsem podnikl všechno možné, aby mně bylo

mé dítě vráceno. Co jsem mohl ještě dělati? Domníval jsem se proto, že dceru osvobodím zbrání, ale osud mi nebyl přízniv. Zvítězila Vaše Výsost.«

»A co můžeme pro vás učiniti?« vpadl mu do řeči král. »Dal jste našim vasalům špatný příklad a dáme-li vám milost, povstanou proti nám všichni a vy se také jistě spojíte znovu s našimi nepřáteli.«

»Vaše Výsost račíž nešťastnou Filipinu vrátiti jejímu otci,« prosil hrabě, »a já vás ujišťuji, že vaše koruna nalezne ve mně nejvěrnějšího spojence.«

»A zaplatí Flandry žádané sumy a obstaráte nám potřebné peníze, aby byly hrazeny výlohy, jež nám způsobila vaše neposlušnost?«

»Milost, již mi Vaše Výsost prokáže, nebude mi nikdy příliš drahá. Vaše příkazy splním bez odmluvy — ale mé dítě, králi, mé dítě!«

»Vaše dítě?« opakoval Filip Sličný nerozhodně a vzpomněl si na Johanu Navarskou, jež nepropustí dceru hraběte Flanderského příliš ráda. Nesměl poslechnouti pokynu svého srdce, neboť se příliš obával hněvu vzdorovité Johany. Nemoha proto Gwydovi nic určitého slíbiti, pokračoval: »Přímluva našeho milovaného bratra vám velice prospěla. Váš osud nás dojíhá a proto doufejte! Provinil jste se a váš trest je krutý. Vynasnažíme se, aby byl zmírněn. Dnes však ne, protože se musíme přesvědčiti o různých důležitých okolnostech. Přejeme si také, abyste se pokořil v přítomnosti všech našich vasalů, aby si z vás vzali varovný příklad. Jděte, opusťte nás, abychom mohli uvážiti, co je možno učiniti pro nevěrného vasala!«

Po tomto rozkaze opustil hrabě Flanderský sál. Ještě nebyl ani z paláce venku, když se mezi francouzskými šlechtici rozšířila pověst, že mu král vrátí zemi i dceru.

Hrabě Gwyde učinil okamžitě přípravy, aby po jeho návratu do Flander byly královy rozkazy splněny a aby jeho poddaní byli dlouhým mírem odškodněni za všechny válečné strasti.

Sám Robrecht van Bethune nepochyboval o slíbené milosti, neboť všichni francouzští šlechtici chovali se k Vlámům po dobu otcovy přítomnosti u dvora velmi zdvořile a ohleduplně. To bylo podle jejich přesvědčení důkazem královy dobré vůle. Věděli, že úmysly a myšlenky královy lze vždycky vyčísti s obličejů dvořanů.

Pan de Chatillon navštívil několikrát hraběte a blahopřál mu; v prsou však skrýval ďábelské tajemství a usmíval se, aby je neprozradil. Jeho neteř Johana Navarská přislíbila mu Flandry jako léno. Chatillon rozhodl se k vůli vlastnímu prospěchu k proradnému činu a okrášlil jej před svým svědomím názvem »povinnost«. Téhož dne, kdy s ostatními pány přijel ke dvoru, zavolal si svého nejvěrnějšího sluhu, dal mu nejlepšího koně a poslal ho největší rychlostí do Paříže. Dopis, který poslovi předal, zpravoval královnu a Enguerranda de Marigny o všem a volal je do Compiègne. Jeho podlý úmysl zdařil se mu dokonale.

Johana Navarská při čtení tohoto dopisu vzplanula hrozným hněvem. Královna a Enguerrand de Marigny, který už předem prohrál všechno zlato, jež hodlal vymáčkati z Flander, měli největší zájem na zániku Flander a nemohli proto připustiti jejich osvobození. Jakmile obdrželi tuto zprávu, odejeli rychle do Compiègne a vpadli jako blesk do králových komnat.

»Sire«, křičela Johana, »to už pro vás ničím nejsem, že přijímáte bez mého svolení mé nepřátele v plné milosti? Nebo jste ztratil rozum, že se chcete obklopit těmi vlámskými hady?«

»Madame,« odpovídal jí klidně Filip Sličný, »slyšelo by vám, abyste svému manželu a králi prokazovala trochu více úcty. Usmyslím-li si dáti starému hraběti Flanderskému milost, pak se také moje vůle stane.«

»Ne,« zrudla hněvem Johana, »to se nesmí stát! Já tomu nechci, slyšíte, Sire? Já nechci!«

»Vámi lomcuje zlost, Madame,« řekl jí král. »Uvažujte o věci klidně a řekněte, není-li to laciné vrátit Filipinu jejímu otci?«

Zuřivost královnina ještě stoupla.

»Vrátit Filipinu?« zvolala. »Sire, tu věc jste si nerozmyslil. Pak by se provdala za syna Eduarda Anglického a vaše vlastní dítě by bylo oloupeno o tuto nádej! Ne, ne, to se nesmí stát! A mimo to je Filipina mou zajatkyní a nikdy se vám nepodaří vyrvati mi ji z rukou.«

»Madame,« ozval se Filip, »vy se zapomínáte. Připomeňte si jen, že svou nelibost mohu dáti na jevo i vám. Moje vůle je vůlí vašeho knížete.«

»A vy chcete vrátiti Flandry tomu pyšnému Gwydovi, vy mu chcete dáti možnost, aby vám ještě jednou vypověděl válku? Těžce se na vás vymstí tato nepředloženost! Když vidím, jak málo jsem zde vážena, vrátím se do svého navarského království a Filipinu vezmu s sebou.«

Poslední slova mocně zapůsobila na krále. Navara byla nejlepší částí Francie a Filip Sličný by se byl nerad o ni připravil. Proto po krátkém přemýšlení řekl: »Zbytečně se rozčilujete, Madame! Kdo vám říká, že chci vrátiti Flandry? Já jsem se v této věci dosud nerozhodl.«

»Vaše slova dostatečně prozrazují váš úmysl,« odvětila Johana. »Ale já vás opustím, když nedbáte mých rad, protože nechci nésti následky vaší nepro-

zřetelnosti. Válka s Flandry vyčerpala říšskou pokladnu a teď, když máte v rukou prostředky k jejímu naplnění, přijímáte ty vzbuřence v plné milosti! Ještě nikdy nebyli jsme na tom hůře s penězi! Pan de Marigny vás může o tom přesvědčiti.«

Při těchto slovech předstoupil Enguerrand de Marigny před krále.

»Sire,« prohlásil, »vojáky už nemůžeme vypláceti, protože lid nechce poskytovat dalších prostředků. Předseda pařížských obchodníků odmítl příplatky a brzy nebudu moci platiti ani výdaje královského domu. Mince už nemohou být zlehčovány. Pomoci nám mohou jedině Flandry. Celní úředníci, jež jsem tam vyslal, vybírají právě dávky, které nám pomohou z nesnází. Uvažte, Sire, že vrácení této země nám nesmírně uškodí!«

»Jsou už všechny peníze pryč?« zasmušile ptal se král.

»Sire,« oznamoval Enguerrand, »vrátil jsem Etienneu Barbette peníze, které vám zapůjčili pachtýři cel. V říšské pokladně nezbývá buď ničeho anebo velmi málo.«

Královna pozorovala s radostí, jak tato zpráva působila na krále. Přistoupila proto úskočně k svému manželu se slovy: »Teď vidíte, Sire, že je moje rada pro vás velmi důležitá. Zlato, které mají naši nepřátelé, vede je k hrdosti a pýše. Není nic snadnějšího než je těchto zbytečných peněz zbaviti; mohli by ještě políbiti vaši královskou ruku za to, že jim darujete život, protože všichni by zasloužili smrt.«

»Pane de Marigny,« tázal se král, »nevíte, jak by bylo možno ještě alespoň nějakou dobu hraditi státní výlohy? Pochybuji o tom, že by peníze z Flander přišly tak brzy.«

»Nevím, Sire, poněvadž jsme už všechny prostředky vyčerpali.«

»Slyšíte,« vpadla Johana, »poslechnete-li mé rady a zařídíte věc s Gwydem tak, jak jsem řekla, uložím království navarskému zvláštní poplatky a nebudeme muset na tyto historie dlouho myslet.«

Ať již ze slabosti nebo touhy po penězích povolil král Johaně a starý Gwyde byl obětován.

V.

Byl pozdní večer, když přijela Johana Navarská do Compiègne. V té době seděl hrabě Gwyde se svými lenníky v jedné místnosti svého obydlí. Víno ve stříbrných číších kolovalo kolem stolu a všichni těšili se na lepší budoucnost. Zábava byla již v plném proudu, když Ditrich Lišák vstoupil do sálu. Zůstal mlčky státi a díval se na starého hraběte a oba jeho syny.

Robrecht van Bethune zvolal: »Zamrzl vám jazyk, Ditrichu? Mluvte přece! A chcete-li nás zarmoutit, zanechte svých šprýmů!«

»Věru nevím, jak bych vám to řekl,« promluvil Ditrich, »a mrzí mne, že musím být sýčkem.«

Obličje posluchačů zbázlivěly a všichni pozorovali Ditricha bázlivě. Ten vypil pohár vína a promluvil: »To jsem vypil, abych dostal odvahu. Promiňte svému sluhovi Lišákovi, že vám přináší takovou zprávu. Počítali jste s milostí Filipa Sličného a byli jste k tomu plně oprávněni, poněvadž je to ušlechtilý kníže. Ještě předevčírem mohl se těšiti, že vám ukázal svou velkomyslnost, ale tehdy nebyl ještě jako dnes posedlý zlými duchy.«

»Co že?« žasli rytíři. »Král že je posedlý?«

»Pane Ditrichu,« přísně děl Robrecht, »zanechte obalených slov, jelikož nám chcete říci něco jiného. Ale zdá se mi, že to nechce přes vaše rty.«

»Pravdu díte, pane van Bethune,« souhlasil Ditrich. »Poslyšte to, co mne rmoutí: Johana Navarská a Enguerrand de Marigny jsou v Compiègne.«

Tato jména hrozně zapůsobila na všechny rytíře. Mladý Vilém zdvihl ruce k nebi a volal zoufale: »Nebesa! Zlá Johana — Enguerrand de Marigny! Ubohá moje sestra! — Otče, jsme ztraceni!«

»Ano,« přikývl Ditrich, »to jsou ti ďáblové, jimiž je ten dobrý kníže posedlý. Vidíte, jasný hrabě, že to váš sluha myslí dobře, když vás ve Wynendaelu varoval před těmito hady!«

»Kdo vám říkal, že královna Navarská je v Compiègne?« ptal se hrabě.

»Moje vlastní oči, pánové,« uklonil se Ditrich. »Obával jsem se, že by se proti nám mohla kouti zrada, a proto jsem stále hlídal, pozoroval a sháněl zprávy. A Johanu Navarskou jsem viděl a slyšel její hlas.«

»Poslyšte, pánové,« ozval se Walter van Lowendeghem, »Ditrich jistě mluví pravdu. Johana je tedy u krále a nejlepší, co můžeme udělat, je to, že rychle rozvážíme, jak se z této kličky dostati. Budeme-li čekat na zatčení, bude už pozdě.«

Starý hrabě byl zarmoucen a bezútěšný. Rytíři, mlčící, jej pozorovali, když se ve dveřích sálu objevilo páže a hlásilo: »Pan de Nogaret, králův vyslanec.«

Dojem toho na Vlámý byl velmi hluboký, poněvadž Nogaret byl obyčejně vykonavatelem tajných příkazů králových. Robrecht van Bethune vytáhl svůj meč a položil jej před sebe na stůl; druzí také vložili ruce na své meče a dívali se upřeně ke dveřím.

Nogaret vstoupil. Uklonil se zdvořile rytířům a oznamoval, obraceje se ke Gwydovi: »Hrabě Flanderský, můj milostivý král a velitel, si přeje, abyste se zítra v jedenáct hodin dopoledne dostavil se svými lenníky ke dvoru, abyste si veřejně vyprosili prominutí svého zločinu. Příjezd nejjasnější královny Navarské tento příkaz uspišil. Královna sama prosila za vás o milost knížete, svého manžela, a nařídila mi, abych vám vyjádřil, že vaše pokoření je jí velmi příjemno. — Tedy zítra, pánové! Promiňte mi, že vás hned opouštím, protože Jeho Výsost mne očekává, takže se nemohu zdržeti. — Bohu poručeno!« A s tímto pozdravem opustil sál.

»Díky nebesům, pánové,« oddechl si Gwyde, »král je nám milostiv a proto můžeme klidně spat.«

Veselí vrátilo se mezi rytíře. Při loučení chopil se Ditrich Robrechtovy ruky a řekl zastřeným hlasem: »Mějte se dobře, příteli a veliteli! Mějte se dobře, poněvadž snad nebudu moci stisknouti vaši ruku po dlouhou dobu. Vzpomeňte si na svého sluhu Ditricha, ať jste kdekoli, v kterémkoli žaláři!«

Robrecht zašeptal mu do ucha: »Rozumím, čeho se obáváte, ale není vyhnutí. Mějte se dobře!«

»A vy, pánové,« vykřikl Ditrich, »chcete-li něco vzkázati svým přátelům do Flander, radím vám, abyste si to brzy připravili, a já už to obstarám.«

»Co to mluvíte?« tázal se Walter van Lowendeghem. »Vy nechcete jít s námi ke dvoru?«

»Ano, budu s vámi a při vás, ale ani vy ani Francouzi mne nepoznají. Filip Lišáka nedostane. Opatruj vás Bůh, pánové!«

Byl již ve dveřích, když volal tento poslední pozdrav. Hrabě odešel se svými pázaty a také ostatní pánové opouštěli sál.